

apostolicæ sedis episcopali officio functus usque in finem vitæ immutabiliter fuisse convincitur. Ubi inter cætera multa bona, diversas etiam fecit ordinationes, quæ absque ulla unquam reprehensione ab omnibus Deo amabilibus gaudenter amplexantur.

Interea vero unusquisque nostrum in suo ordine pacifice ministravit, atque cum omnibus ad eandem matrem Ecclesiam confluentibus, tam episcopis quam etiam regibus, atque cunctis potentibus, communicavit: donec jam supradictus Carolus rex eandem ecclesiam longo post tempore reverendo viro Hincmaro gubernandam commisit. Qui statim post ordinationem suam nobis infestus ministrare prohibuit. Cui cum humiliter culpam nostram abjectionis quærendo interrogassemus, nullam nobis culpam objicere voluit, sed tamen a propriis officiis cessare præcepit. Qui autem ab ecclesia Rhemensi ex nobis recedere pro hac eadem interdictione noluerunt, absque ulla contradictione postea semper ministraverunt. Unde quanta jurgia et contentiones inter eum et nostrum ordinatorem jam sæpius dijetum Ebbonem existerint, longum est litteris comprehendere, quia quod expetierat consequi nequivit. Obtinuit enim tandem apud piissimum Leonem papam, ut daret ei iudices suæ vicissitudinis, Drogonem episcopum, Otgarium archiepiscopum, Heoti archiepiscopum, et Gunbaldum archiepiscopum. Unde et litteris jam dicto Hincmaro mittens præcepit, ut eis suam vicissitudinem habentibus ad causas reddendas contra Ebbonem se Treveris præsentaret. Quod minime, variis intervenientibus occasionibus, ad effectum pervenit. **I**sta quæ inter hæc duo signa habentur, ab ipso monacho et ab his qui interfuerunt audivimus: nos tamen ipsi non vidimus. (Similiter etiam ut fertur, sicut audivimus quando pallium ab apostolica auctoritate isdem Hincmarus petiit, non antea impetrare potuit, quam ab Ermenardo quodam Orbacensi monacho eidem sanctæ Romanæ sedis sacramento firmatum est, Ebbonem jam sæculo decessisse; cum adhuc, licet senectute et variis infirmitatibus gravatus, superstes tamen, sedem Hiltinesheim pacifice regeret ac gubernaret. Sed tamen in ipsa apostolicæ auctoritatis litteris, quibus eidem Hincmaro usus pallii concessus est, caute, ut in seriali sanctæ matris Romanæ Ecclesiæ inveniri potest, insertum legitur: Concedimus tibi usum pallii, salva tamen contentione quæ inter te et Ebbonem habetur. » Ad quam contentionis litem finiendam, nullo imperio, nulla unquam auctoritatis præceptione isdem Ebbo perve-

nire meruit. Illis autem ita contententibus, nos semper humiliter et pacifice nostram sustinendo portavimus ignominiosam dejectionem.

Defuncto autem jam dicto ordinatore nostro mense Martio, statim obtinuit dominus noster Hincmarus apud Carolum regem, ut convocaret synodum Suesionis apud monasterium Sancti Medardi, et jussit nos fere tunc temporis quatuordecim numero presbyteros et diaconos illuc ire, promittens se de nobis misericorditer tractaturum. Qui renuentes, et humiliter deprecantes, ne nos illuc ad majorem nostram confusionem ire faceret et dejectionem, non audivit, sed potius magistris nostris præcepit, ut omnimodis nos illuc ire facerent: quod et fecerunt. Venientes autem illuc, præcepit nobis dare libellum proclamationis: quod minime volebamus, scientes jam ex parte, sicut et postea manifestius cognovimus, quid de nobis tractabatur. Tamen licet coacti, dedimus cæteri, excepto uno, qui, priusquam Ebbo removeretur, litteris canonicis traditus est Liutado Vincentiensi episcopo, et postea licentia et deprecatione ipsius nobiscum ordinatus. Ipse enim erat cum Carolo rege, et nullatenus ad synodum venit: quippe cujus proprius episcopus ibi non erat. Sed nec ipse, sicuti et nos, ad synodum canonicè vocatus advenerat. Ideoque suum nomen illuc scriptum non misit, licet dicatur scripsisse in libello a nobis volenti præceptione subscripto, et per Sigloardum, et Leutonem, atque Isaac, illuc transmisisse: quod minime fecit. Dato autem libello, surgens dominus noster Hincmarus archiepiscopus elegit sibi iudices, Wenilonem archiepiscopum, Amalricum archiepiscopum, Pardulum quoque episcopum suum suffraganeum, commendans ei etiam locum suum. Jussit autem nos eligere, qui jam ab ipso solo, si fas est dicere, non canonicè excommunicati eramus. Manentes autem in hac maxima tribulatione, timentes quod si non eligeremus, superbiæ et arrogantia deputaretur; si autem eligeremus, nullatenus nobis profuturum sciebamus, cum omnia violenter nobis extorquebantur, quia scilicet nos proloqui nequaquam cœdebat, vel condemnationis præjudicium, vel evocatio non legalis ad synodum. Iudices etiam, qui erant nobis eligendi, quoniam non interposita temporis dilatione, verum subitæ necessitudinis interpellatione essent eligendi; cum secundum legum constituta per temporis spatium eligi iudices debeant, ut possint diligenter edoceri quibus de rebus sint iudicaturi.

EBBONIS POEMATIA.

(Flodoard., Hist. Eccl. Rhem.)

I.

Inscriptio quam Ebbo præfixit ecclesiæ Sancti Petri.

Ludovicus Cæsar factus coronante Stephano

Hæc in sede papa magno: tunc et Ebo pontifex
Fundamenta renovavit cuncta loci istius,
Urbis jura sibi subdens præsul auxit omnia.

II.

Epitaphium matris Ebbonis.

Mea forte si requiris temporis initia,
 Scito Caroli fuisse regni sub primordia :
 Ludovico triumphante dies fluxit ultima.
 Rhenus primos lavit mores, alveus Germanicus ;
 Hunc nutritiv et secundos Liger, amnis Gallicus ;
 Sequana fovit jumentam, sordes sordens Vidula.
 Præsul erat urbis hujus mihi natus unicus :
 Idem me conduxit sibi sociam laboribus,

A Proximum ruinæ locum renovandi cupidus.

Decem ferme nuper annos simul hic peregrinus
 Ebo rector, ego mater Himiltridis humilis,
 Fundamenta sedis sanctæ pariter ereximus,
 Deo debitum laborem dum gerebat pontifex :
 Fessa quietem quærebam. Ecce sub hoc tumulto
 Quinto me September mensis Kalendarum rapuit.
 O viator, esto cautus semper ab excessibus.
 Fateor non profuisse ut debui, dum potui,
 Veniam dic pro vindicta da Deus peccantibus.

ANNO DOMINI DCCCL.

HARTMANNUS

S. GALLI MONACHUS.

NOTITIA HISTORICA IN HARTMANNUM.

(Fabric., Biblioth. med. et inf. Lat.)

HARTMANNUS, monachus S. Galli, quem tempore Grimaldi abbatis et Harmoti, hoc est circa annum 850, claruisse testatur Eckerhardus in Vita Notheri cap. 15 (a), *consilio magnum, qui litaniam, sanctus humili prece, texuit, et melodiam fecerat.* Litaniam illam inter alios Hartmanni sacros hymnos edidit Canisius tom. V antiq. Lect., parte II (editionis novæ tom. II, parte III, pag. 192), recusos inde in Biblio-

theca Patrum edit. Lugdun., tom. XXVII, pag. 509 seq. Confer quæ ex ms. Bibliothecæ Helmstadiensis proferuntur a Polycarpo Leysero in Historia poetarum mediæ ævi, pag. 263. Ab illo Hartmanno Eckhardus ibidem distinguit Hartmannum juniorem, *cujus, inquit, et Waltmanni melodiæ, ipsi quales fuerint, non celant : opera enim illorum multa per Ecclesiam clara exstant.*

(a) Canis., tom. III, edit. Basnagianæ, parte II, pag. 562. Adde tom. III, parte III, pag. 187.

CARMINA HARTMANNI.

(Vide Patrologiæ tom. LXXXVII, col. 30 et seq.)

ANNO DOMINI DCCCL.

ERMANRICUS

AUGIENSIS MONACHUS.

NOTITIA HISTORICA IN ERMANRICUM.

(Fabr., Biblioth. med. et inf. Lat.)

ERMANRICUS, sive *Ermanricus*, Walafridi Strabonis abbatis Augiensis discipulus, monachus ipse Augiensis, post Walafridum anno 849 extinctum, scripsit *librum de Grammatica* ad Grimoldum archiepiscellanum. Ex eo fragmenta, in quibus multa de viris illustribus S. Galli, edidit Mabillonius tomo IV

Analactorum, pag. 329 (edit. novæ in f. pag. 420-422). Opusculum breve, quod *de inceptione Augiensis cænobii* et fratrum ibidem Deo famulantium Vita, ad Gozbalduum episcopum misisse se Ermanricus testatur, nemo hactenus in lucem protulit.